

Hygienicko-protiepidemický režim v období pandemie

Odolnost chřipkového viru k podmínkám vnějšího prostředí je dána jeho lipidovým obalem. Virus je destruován éterem a jinými tukovými rozpouštědly, inaktivován teplem. Odolává účinkům pokojové teploty v sekretech nebo v zaschlých kapénkách hlenu. Bližší informace o přežívání vzhledem k teplotě a vehikulu viz Tabulka č. 5.

Tabulka č. 5: Odolnost chřipkového viru v prostředí

		pokožová teplota
krátkodobě	+ 4°C,	
dlouhodobě	- 70°C	
tvrdé, neporézní povrchy (např. nerezová ocel, tvrdý plast)		24 - 48 hodin
porézní suché materiály (např. plátno, papír)		8 do 12 hodin
porézní mokré a vlhké materiály		až 72 hodin
bavlněná tkanina		několik týdnů
suché ruce		15 min až 3 hodiny
respiračních sekretů z neporézních povrchů		2 až 8 hodin

Individuální ochrana osob:

- Použít na ruce dezinfekční přípravky s virucidním účinkem na alkoholové nebo vodní bázi.
- Při kašli a kýchání používat papírové jednorázové kapesníky, zakrývat nos a ústa. Po použití kapesník vyhodit do koše. Umýt si ruce mýdlem pod teplou tekoucí vodou.
- Nepůjčovat si mobilní telefony, sklenice, příbory apod.
- Nezdravit se podáváním ruky a líbáním.
- Při kontaktu s kontaminovanými povrchy se nedotýkat sliznice očí, nosu a úst.
- Zabránit vzniku infekčních aerosolů (pravidelně větrat, neprášit, neroztřepávat textilie apod.).
- Pravidelně uklízet, čistit a dezinfikovat povrchy (např. podlahy, stěny, okna, stoly, vybavení a zařízení a plochy po doteku rukou nemocných (např. dveřní kliky, telefony, počítače).
- Prádlo prát procesem termodezinfekce nebo chemotermodezinfekce.
- Tuhé odpady odkládat do plastových obalů, likvidovat je jako nemocniční odpad spálením.
- Při kontaktu s nemocným používat osobní ochranné pomůcky (rukavice, ústní roušky, oděv, provádět dezinfekci rukou).
- Při ošetřování nemocných chřipkou dávat přednost používání jednorázových zdravotnických prostředků. Zdravotnické prostředky k opakovanému použití, které

porušují integritu pokožky a sliznic po předsterilizační přípravě sterilizovat. Ostatní dezinfikovat otřením přípravky s virucidním účinkem.

- Plochy , které lze obtížně čistit a dezinfikovat pokrýt jednorázovými bariérovými krytinami.
- Úklid a čištění provádět navlhko, zamezit vzniku aerosolu.
- Úklidové pomůcky po provedené práci dezinfikovat. Na koberce používat vysavače vybavené HEPA filtry.
- Klimatizaci pravidelně dezinfikovat.

Desinfekční přípravky

Používané desinfekční přípravky musí být virucidní. Jejich účinnost deklaruje výrobce na obalu přípravku. Desinfekční výrobky od roku 2002 již neschvaluje hlavní hygienik ČR a nevydává jejich seznam. Označování spektra účinnosti na mikroorganismy na obalu výrobku může být kromě slovního i značkou. Je nutné dodržovat pokyny výrobce desinfekčních přípravků pro jejich správné používání, zejména s ohledem na správnou koncentraci a čas tak, aby byl produkt v kontaktu s ošetřovaným materiálem potřebnou dobu. Z důvodu zamezení vzniku rezistence mikroorganismů na účinnou látku desinfekčního prostředku, musí být desinfekční prostředky střídány, a to právě s ohledem na účinnou látku. Přípravky se používají

buď přímo – již připravené v potřebné koncentraci výrobcem anebo se ředí do roztoků.

Podmínky provádění desinfece ve zdravotnickém zařízení specifikuje vyhl.č. 195/2005 Sb., kterou se upravují podmínky předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a hygienické požadavky na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče. Je tedy vhodné postupovat podle zásad uvedených v této vyhlášce a současně **v provozním řádu zařízení**, který musí obsahovat mimo jiné i zásady prevence k předcházení a vzniku a šíření nozokomiálních nákaz (*viz níže uvedená citace z vyhl.č. 195/2005 Sb.*).

Úklid všech prostor lůžkového zdravotnického zařízení se provádí denně na vlhko. Tomuto způsobu úklidu musí odpovídat podlahová krytina. Na operačních a zákrových sálech, kde jsou prováděny invazivní výkony, se úklid provádí vždy před začátkem operačního programu a vždy po každém pacientovi. Na pracovištích intenzivní péče, v místnostech, kde je prováděn odběr biologického materiálu, v laboratořích a dětských odděleních všech typů se úklid provádí třikrát denně. **Technologické postupy úklidu tvoří nedílnou součást provozního řádu.**

Na standardních odděleních lze při úklidu používat běžné detergenty (čisticí prostředky). V provozech intenzivní péče, na operačních a zákrových sálech, na chirurgických a **infekčních pracovištích**, v laboratořích a tam, kde je prováděn odběr biologického materiálu a invazivní výkony, na záchodech a v koupelnách a na dalších pracovištích stanovených provozním řádem se používají běžné detergenty a desinfekční přípravky s virucidním účinkem. Každé pracoviště má vyčleněny podle účelu použití vlastní úklidové pomůcky nebo úklidové stroje, výjimkou jsou pouze standardní ambulantní a lůžková oddělení stejného typu a charakteru skladby fyzických osob.

Při kontaminaci prostor a ploch biologickým materiálem se provede okamžitá dekontaminace potřísněného místa překrytím mulem nebo papírovou vatou navlhčenou účinným desinfekčním roztokem, zasypáním absorpčními granulami apod., po expozici se očistí obvyklým způsobem. Použité postele a matrace jsou dezinfikovány buď v pokoji omytím

dezinfekčním prostředkem, nebo dekontaminovány v centrální úpravně lůžek po každém propuštění pacienta.

Ve vozidlech pro přepravu nemocných postižených přenosnými nemocemi se kabina řidiče dezinfikuje jedenkrát denně a prostor pro pacienta po každém převozu dezinfekčním přípravkem se širokým spektrem účinnosti.

Virus chřipky typu A je inaktivován dezinfekčními přípravky obsahující některou z těchto účinných látek:

- chlor a jeho sloučeniny,
- jodofory (jod a jeho sloučeniny),
- aldehydy,
- směsi kvartérních amoniových sloučenin,
- alkoholy,
- peroxidové a peroxyoctové sloučeniny.

Optimální je provést úpravu stávajícího plánu používání desinfekce na jednotlivých odděleních tak, aby byly respektovány podmínky:

- desinfekce virucidním desinfekčním přípravkem,
- střídání účinných látek,
- výběr prostředku zohlednit vzhledem k expoziční době a provozu zařízení.

Zdroj: <http://pandemie.mzcr.cz/>